

МОВНА СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Мошинська О.Ю.

*кандидат філософських наук, доцент,
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,
м. Харків, Україна*

THE LANGUAGE COMPONENT OF THE FORMATION OF THE COMPETENCE OF FUTURE PROFESSIONALS

Moshynska O.

*Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor
National Law University named after Yaroslav Mudry,
Kharkiv, Ukraine*

Анотація

Сучасна освітня ситуація не лише в нашій країні, а й в глобальному просторі потребує переосмислення. ООН, ЮНЕСКО, Римський клуб, Міжнародний Всесвітній форум в Давосі значну увагу приділили формуванню нового образу освіти, зосереджуючи на компетентнісному підході. Мові в цьому процесі належить без сумніву вагомий роль. В статті доводиться, що іншомовна компетенція і компетенції з фаху - єдиний навчальний комплекс. Він постає як базова компетенція фахівця-випускника вузу. Без такої компетенції неможлива Global competence, що засвідчила пандемія COVID-19. Аналізується формування фахових компетенцій майбутніх юристів в контексті Global competence, Global English, Soft Skills.

Abstract

The current educational situation not only in our country, but also in the global space needs to be rethought. The UN, UNESCO, the Club of Rome, and the International World Forum in Davos have paid considerable attention to the formation of a new image of education, focusing on the competence approach. Language undoubtedly plays an important role in this process. The article proves that foreign language competence and competencies in the specialty - a single educational complex. It appears as a basic competence of a graduate specialist. Without such competence, Global competence is impossible, as evidenced by the COVID-19 pandemic. The formation of professional competencies of future lawyers in the context of Global competence, Global English, Soft Skills is analyzed.

Ключові слова: мова, компетенції, освіта, фахові базові компетенції, студенти, школа, виші.

Keywords: language, competencies, education, professional basic competencies, students, school, universities.

З'ясування взаємозв'язку мовної складової і формування компетенцій майбутнього фахівця не може бути віднесено лише до мовознавчих дисциплін. Воно в реаліях сучасного стану освіти постає як міждисциплінарний дискурс і його онтоантропологічний вимір. Філософія освіти, філософія мови, філософська антропологія і педагогіка, нейрологія і медична антропологія в різній площині досліджують означений зв'язок, оскільки постіндустріальне суспільство змінює інституційну і неінституційну форми навчання. Дослідники зазначають, що на наших очах утворюється освіта, яка заперечує її установлені класичний зміст і розуміння. Німецькі дослідники з питань філософії освіти (К.Лісман, Р.Д.Прехт, А.Реквіцц, Р.Мерінг) наголошують, що освітньою стратегією повинна стати стратегія сингуляризації життєтворчості, можливість виходу за межі масової класичної освіти. Визначають сучасну освіту як антиосвіту, доводять фактичність і контрфактичність як реалії освіти, обґрунтовують колізію «революції в освіті як переворот задля нового її сенсу». Антиосвіта, на думку Лісмана, означає, що ідея освіти в усіх смислах причинилася виконувати нормативну або регулятивну функцію. Революція в освіті постає як виклик антиосвіті [4].

Мова, її вивчення є вагомим складовим освіті. В освіті надається значна увага не лише рідній мові, але й вивченню іноземної. В сучасності пріоритет належить англійській мові. Формування глобальних компетенцій Global competence зазначено в документах ООН, ЮНЕСКО, PISA як одна із актуальних стратегій сучасної освіти. Її сутність можна визначити словами філософа-педагога Р.Фрейре: «Компетенції людини не лише питання слова, а й читання світу». «Читання світу» не можливе без мовних компетенцій, які стають засобом глобального спілкування і професійної комунікації, освіченості. В матеріалах PISA глобальні компетенції означені наступним чином: «Global competence is a multidimensional, life-long learning goal. Globally competent individuals can examine local, global and intercultural issues, understand and appreciate different perspectives and worldviews, interact successfully and respectfully with others, and take responsible action toward sustainability and collective well-being» [10,с.165]. Вони в такому визначенні подаються як багатовимірні, як міждисциплінарні, вони охоплюють широке коло місцевих, регіональних і глобальних проблем, вміння розуміти та оцінювати різні точки зору та світосприйняття, поважне ставлення до людей. У визначенні підкреслюється, що глобальні компетенції неможливі без такого компоненту як відповідальні заходи щодо подальшого розвитку суспільства та його колективного добробуту. Але досягнення такої мети можливо за умов професійної компетенції та відповідальності. Події COVID-19 таке розуміння глобальних компетенцій актуалізували.

Подане розуміння глобальних компетенцій, на нашу думку, дозволяє віднести їх до складових людського капіталу, який у відомій філософській літературі розглядається як дії на підставі одержаних знань, практичних навичок, творчих здібностей. До людського капіталу відносяться моральні

цінності, культура праці, ставлення до неї. Така інтерпретація людського капіталу як реалізація компетенцій дозволяє зазначити, що поза такої взаємодії виробництво і відтворення людини людиною в соціумі постає як онтоантропологічний процес, пов'язаний з буттям людини, її життєдіяльністю. На цьому акцентують увагу відомі закордонні дослідники П.Бурдье, Т.Колеман, Ф.Фукуяма, Л.Едвінсон, М.Мелоун і інші. В українській філософській думці цієї проблеми торкаються В.Андрющенко, В.Кремень, Л.Горбунова, В.Табачковський, В.Шамрай і інші. Аналізуючи взаємозв'язок людського капіталу і компетенцій, дослідники звертають увагу на значущу роль освіти в цьому процесі. Підкреслюють, що розуміння реальності освіти, її сенсу трансформується, оскільки світ вступив у фазу радикальних змін. Освіта існує не лише як класична модель. В сучасній реальності, впроваджуються нові освітні моделі: освіта в душі миру, глобального громадянства, прав людини, формальна і неформальна освіта, освіта без кордонів, освіта для сталого розвитку, освіта на протязі життя. Сумною є думка Л.Горбунової, що освіта є контрактом між суспільством і його майбутнім, і в наш час потрібен новий освітній контракт, який більше не передбачує підготовку молодих людей до такого майбутнього, яке по суті є копією минулого [1,с.64-65]. Зазначимо, що в роздумах Л.Горбунової означено інноваційне бачення освіти. В такій освіті, на думку дослідниці, орієнтація тільки на розум недостатня.

Відповіддю на такий інноваційний запит в умовах глобалізації світу є впровадження в освітній процес філософсько-освітньої програми формування компетенцій. Вони впроваджуються в освітній діяльності з врахуванням декількох факторів, а саме: сучасній людині необхідно за менш короткий час ефективно засвоїти знання, опанувати активи знань, навички, засвоїти фахові практичні дії, максимально скоріше адаптуватися до зовнішнього довкілля і функціонувати в ньому, готовність жити в сучасному постійно мінливому природному, соціальному та духовному середовищах. Орієнтація на формування компетенцій як процесу містить різні рівні і відбувається протягом усього життя.

У формуванні компетенцій важлива роль належить мовним компетенціям. Сучасна мовна ситуація досить неоднозначна, вона змінюється як змінюється життя/буття людини. Трансформуються мовні парадигми, з'являються нові напрямки їх аналізу. Саме така орієнтація запроваджується викладанням мов, поєднанням глобального та професійного в ній. Свого часу засновник соціології знань німецький вчений К.Манхейм зазначив: «саме освічена людина зберігає en rapport до справ усього суспільства, а не лише до своїх особистих, і саме в такому сенсі можна говорити, що вона доцільна до ситуації і торкається усіх нас, освіта формує не людину взагалі, а людину в конкретному суспільстві і для конкретного суспільства»[7,с.113-480]. Він в такому розумінні подав освічену людину як компетентну.

Формування компетенцій з мови в вищих має свої особливості. Багаторічний досвід викладання в

юридичній академії ім. Ярослава Мудрого дозволяє зазначити їх. Особливості починаються з тієї обставини, що у виші відбувається зустріч студента з викладачами як співбуття. Це одна з важливих соціально-психологічних обставин, бо від зустрічі як події, як співбуття буде в подальшому залежне спрямування на мовну компетенцію, як відповідь на питання "Задля чого її вивчення?". Відповідь на поставлене питання залежить від сприймання студентом мовного простору навчальної групи (академічної групи) і самого себе в ньому "Хто я в ньому? Чи є я такою ж мовною особою як і інші?". Цю обставину не можна ігнорувати. Сучасні дослідження (С.Гроф, Д.Лілі, Е.Хобсбаум, Г.Гарднер) довели існування мовного, лінгвістичного типу людини. В залежності від цієї обставини подаються рекомендації з приводу обрання професії. Аналіз мовної особи є одним з вагомих напрямків в філософії мови, в мовознавстві. Увага приділяється мовній лінгвістичній самоідентифікації, мовній свідомості. В академії вивчення Global English здійснюється на першому, четвертому курсах, в магістратурі і аспірантурі. За нормативними документами навчання Global English з першого курсу, на протязі якого спеціальні предмети ще не вивчаються. Викладаються лише вступні курси юридичних дисциплін. І для студента-першокурсника як пов'язуються мовні компетенції з перспективою свого фахового майбутнього незрозуміле. Воно, кажучи метафорично, в «тумані». Базовою компетенцією англійської мови є шкільний рівень, де вона вивчається майже починаючи з четвертого класу, а за програмою «Нової школи» з другого. Який же рівень Soft Skills?

Звернемося до результатів ЗНО. В Україні за статистикою Мінвузу у 2017 році середній бал з англійської склав 147,88, 8466 осіб не подолали запропонований бар'єр знань, 200 балів з англійської мови одержали лише 37 осіб. У 2019 році подали заяву на складання англійської 96188 осіб, 12,7% з них не здобули необхідний рівень, 36 осіб одержали 200 балів. У 2020 році 200 балів з англійської мови одержали 84 учня.

Про рівень незадовільної компетенції з англійської свідчить той факт, що 76 % населення України мають вищу освіту, але тільки 18% володіє нею на вищому та середньому рівнях. В 2019 році англійську мову як предмет ЗНО при вступі до магістратури обрали 55186 особи. Поріг 12 балів подолали 36366, одержали 200 балів - 0,32 процента, 100 балів – 9,34%. Сумна картина, що викликає, без сумніву, тривогу. Не втішні результати ЗНО з української мови, у 2019 році лише 17 осіб одержали 200 балів, а в 2020 році – 8 осіб.

Абітурієнти не задоволені програмами складання ЗНО. В цьому 2020 році вступники до магістратури з юриспруденції подали свій протест до Мінвузу, їх вимоги були частково задовільнено. На жаль, наведена ситуація свідчить, про існування синдрому півосвіти (Т.Адорно), антиосвіти (К.Лісман), кризи освіти. Знанневі активи як компетенції не стають критеріями конкурентності.

Освітній парадокс виявляється і в наступній ситуації: в 2018-19 роках на філологію і юриспруденцію було подано майже 60 тисяч заявок. Це по всій країні за свідченням Державного центру зайнятості Міністерства соціальної політики України. Запити на спеціалістів з юриспруденції відсутні. Найбільший запит на кваліфікованих робітників: водіїв, швачок, електромонтерів, слюсарів. Серед простих професій запит на прибиральників, вантажників, підсобних робітників, робітників кухні, комірників.

Формування фахівців нової генерації, висококваліфікованих, грамотних, з високим інтелектуальним потенціалом, які вільно володіють рідною українською мовою і іноземними мовами, користуються ними у різноманітних сферах і особливо у професійній, можливе лише за умов належної підготовки. Саме в такій площині зазначені орієнтири формування професійних компетенцій у вишах України, в законах щодо реформування усіх рівнів освіти. Поява в наш час змішаної реальності (природної, соціальної, віртуальної, медійної, інформаційної, індивідуальної) визначає зовсім нове сприйняття світу, дозволяючи, як вважають спеціалісти з різних галузей, швидше навчатися і засновувати навички на практиці - будь-де і будь-коли. Таке розуміння єдності навчання і застосування знань покладено в інтерпретацію єдності глобальних і професійних компетенцій. Підкреслимо цю константу бо вона є важливою в якості методологічної основи формування компетенцій. На таку єдність знання і дій увагу звертав свого часу І.Кант. Звертаючись до аналізу компетенцій, зазначимо, що мовні компетенції, їх сенс в контексті глобальних професійних компетенцій, майже не знайшов свого висвітлення.

Завдання формування компетенцій спеціаліста в освітньому процесі стає одним із важливих завдань сучасності. В ньому значна роль належить вивченню англійської мови, оскільки мова допомагає створити те коло, рухаючись по якому, людина починає розуміти свою сутність у світі.

У вітчизняних філософсько-педагогічних дослідженнях формування глобальних компетенцій, його механізм майже не подається. Це стосується як шкіл так і вишів. Хоча в різноманітних освітніх нормативних документах, маємо на увазі закони та постанови про реорганізацію освіти, вона як проблема зазначена. Сучасна епоха постає як епоха транскультури, в якій мовна складова стає вагомим чинником компетентної людини. Global English є глобальною компетенцією, а не лише компетенцією фаховою, професійною. Вона функціонує як мова міжнародного спілкування. Дослідження єдності мовних компетенцій з фаховими в контексті глобальних компетенцій становить мету статті. Акцентовується на онтоантропологічному вимірі означеного процесу, звертаючись до практичного досвіду викладання Global English.

Вітчизняні дослідники аналізують компетенції в контексті філософії освіти в різних дослідницьких площинах: Л.Горбунова, С.Клепко, М.Култаєва, П.Карпець, О.Кузнецова, С.Пилипенко, В.Шамрай

та інші. Вони підкреслюють поліпарадигмальність компетенцій, їх складність.

Початок ХХІ століття засвідчив необхідність постійної уваги до формування ключових компетенцій фахівців. Про такий напрямок свідчать програми і проекти, що мають міжнародний характер, постають як глобальне завдання. Такими стали проектами «Ключові компетентності ХХІ століття», «Трансверсальні компетентності», «Транскультурні компетентності», «Компетентності сталого розвитку», в яких в різних площинах подається визначення освітніх інституцій в процесі формування компетенцій [10,с.13].

Формування компетенцій постає як процес, в якому поєднується навчання і дія, як дія активної особи, що не лише запам'ятовує, переказує знання, подає своє бачення, свою точку зору з обговорюваного кола питань. Активність пов'язується з соціальним досвідом. В такій освітній орієнтації увага спрямована на розвиток здібності учнів змінити своє уявлення про те, як вони бачать навколишній світ, оточуюче їх довкілля, що можуть зробити в напрямку змін. Від пасивного переказу та коментаря одержаних знань до застосування активів знань вбачається компетенцією.

Єдність дій, вчинків, компетенцій, критерії Global Competence подала всьому світу шведська школярка Грета Тунберг. Вона привернула увагу людства до проблеми змін клімату на планеті, порушення екосистеми, виступаючи в ООН, в Давосі, зустрічаючись з Папою Франциском у Ватикані, організовуючи страйки школярів з цього приводу. Її вчинки - приклад поєднання Soft Skills з Global Competence. Вона висунула претенденти на Нобелівську премію світу. Глобальна компетенція школярки вбачається в знанні тих глобальних загроз, що постали перед людством у ХХІ столітті, в розумінні факту, що їх можна вирішити на підставі міжнародних дій, дій як партнерства, а не протиборства.

Володіння іноземною мовою стає досить необхідною потребою сучасного розвитку світу в його економічних, політичних, духовних вимірах. Ця потреба щільно пов'язана з такими особливостями сучасності як глобалізація, комп'ютеризація, інформатизація, міжкультурне спілкування. Поява та широкое розповсюдження персональних комп'ютерів, які доступні навіть непрофесійному користувачу, мобільний зв'язок, Мережа та Інтернет - інформаційно-технологічні символи епохи - визначили революційні зміни в професійній діяльності, сфері навчання, повсякденному бутті, в житті мільйонів людей, в їх мовленнєвих практиках [5,с.150-157]. З'явилися «машини мови». Вони започаткували комп'ютерну грамотність, що долає демаркаційну межу не лише між людьми, але й між країнами, культурами. Засоби швидкого зв'язку – телебачення, радіо, факс, електронна пошта, мобільний телефон, скайп, - сприяють швидкому розповсюдженню інформації. Вони визначили зсув і демонструють інноваційну складову процесу, яку Ф.Фукуяма означив як «великий вибух».

Світ вступив у фазу радикальних змін. Четверта промислова революція на думку К.Шваба новий розділ історії розвитку людства, в основі цих змін лежить взаємодія новітніх технологій, які базуються на знаннях, як тих, що були досягнуті в попередньому так і в нових знаннях. До цих нових відносять штучний інтелект, робототехніку, адитивне виробництво, нейротехнології, віртуальна та доповнена реальності, нові матеріали, енергетичні технології. Сутність цих нових технологій полягає у зміні життя кожної людини і людства в цілому [9]. Означена думка відомого вченого, засновника Всесвітнього економічного форуму в Давосі, ставить питання інноваційного спрямування, компетентностей, механізму їх формування. Це стосується і формування професійних компетенцій у вищій школі.

Світ змінюється з шаленою швидкістю і пред'являє щоразу нові вимоги до процесу навчання людини. Однієї спеціальності на все життя індивідууму явно недостатньо, йому деколи доводиться кардинально змінювати свої сфери діяльності 2-3 рази протягом життя. Тільки коли якість і престиж української освіти підвищиться, можливо зменшити відтік наших молодих мізків за кордон.

Базові компетенції Soft Skills з англійської мови залежать від наступних обставин. В школах, на жаль, акцентується знання на лінгвістичних формах, лексико-практичних нормах мовних практик. Гнучкі навчальні програми і курси з англійської мови повільно впроваджуються і реалізуються. На комунікативність, використання всіх можливих вербальних і невербальних заходів для реалізації комунікативної спрямованості вивчення англійської звертається не належна увага. Не можливо увійти в простір ЄС, як і долучитись до глобальних компетенцій, без мовної компетентності як співбуття мешканців Європи. Результативність опанування англійською у школах занадто незначна і не досягає базових навичок Soft Skills, що визначаються в програмах PISA. Відсутня поетапна програма формування базових компетенцій, їх моніторинг, їх взаємозв'язок з іншими предметними компетенціями. Існує нагальна потреба конкретного інструментарію оцінки базової компетенції з англійської мови на кожному етапі навчання, щоб воно було відповідним педагогіці здорового глузду. Визначення загальної мети і її диференціація на кожному етапі навчання, є шляхом формування компетенцій, як Global Competence. У МОН, головному державному органі, який зобов'язаний займатися освітньою політикою, як і раніше немає ні чіткого розуміння ситуації, ні чіткої та послідовної стратегії дій у сфері освіти. Через що ми катастрофічно втрачаємо час.

Базові англійські компетенції і в шкільних програмах і в стандартних вимогах ЗНО не пов'язується з майбутньою професійною фаховою компетенцією. І в наслідок такої обставини мовну складову фахової компетенції студент починає лише на першому курсі навчання у вищому учбовому закладі. Вимоги до мовних компетенцій у школі і виші кардинально змінюються. У вишах необхідно

під час занять постійно знаходитись у мовному професійному довіллі. Метою стає не лише мовна грамотність, а уміння використовувати мову і мовні засоби для реалізації комунікативних фахових засобів. Акцентується на комунікативності професійної компетентності володіння мовою, а не на лексико-граматичній правильності мовних висловів. Вже починаючи з першого курсу впроваджуються такі форми і методи, щоб довести студенту що мовна складова є життєдіяльністю складовою, що вивчення мов має сприяти формуванню здатності і бажання адаптуватися до вимог життя/буття в сучасному світі як глобальної домівки.

Юридична академія ім. Ярослава Мудрого немовний навчальний заклад. Вивчення мов спрямовано на використання мовних компетенцій для задоволення фахових потреб студентів-юристів. Викладачі кафедри постійно вдосконалюють навчання англійської мови як складової розвитку професійних компетенцій майбутніх юристів. Надруковано підручник з англійської мови для юридичних фахівців, де подано єдність мовної і фахової компетенцій. З питань теорії, методології, практики викладання видані монографії. Розроблено підручник для абітурієнтів з юридичного профілю. Статті викладачів друкуються у вітчизняних та закордонних часописах. Означені проблеми обговорюються на засіданні кафедр, разом з юридичними профілюючими кафедрами. Відбувається постійний професійний діалог, що до ефективності формування фахових компетенцій.

Опанування англійською мовою професійних знань потребує постійної уваги. На жаль ситуація вимагає переосмислення. Вважаємо за необхідне вирішити освітні негаразди процесу викладання мови. В чому виявляється вони? ВУЗам надано право самим затверджувати навчальні програми. Це призвело до зменшення навчальних годин з гуманітаристики, в тому числі і з англійської. Учебні групи комплектуються без врахування рівня базової компетенції з мови, що вже є в практиці за кордоном. Не можна задовольнити ситуація досить незначного написання бакалаврських і магістерських кваліфікаційних робіт англійською мовою. Настав час, коли єдність мовної і фахової компетенції слід врахувати при отриманні дипломів, треба поставити певний поріг для одержання дипломів державного зразка. Можливо видавати дипломи і сертифікати в залежності від результатів навчання, нівелюється державний диплом, оскільки його одержують усі випускники ВУЗів, незалежно, які оцінки мав студент на протязі навчання, що призводить до деградації вищої освіти. Вимога знати англійську мову за програмою B2 для аспірантів і викладачів з фахових спеціальностей поки що відсутніх результатів не дала.

Вивчення англійської – як складової «турботи про себе» не є достатньою у студентів в наш час. Рівень самовдосконалення, саморозвиток студентів в цій площині задовольнити суспільство не може, бо у навчальних програмах поки що принцип сингулярності не працює. Зусилля викладачів будуть

марними, якщо не буде потреби з іншого боку. Сингулярність в навчанні стає вагомим принципом в антропологічній парадигмі освіти, бо саморозвиток особистості студента залежить від ступеню індивідуалізації і творчої спрямованості освітнього процесу. У контексті сучасної освітньої реальності антропологічний критерій спрямовує акцент із дослідження власне педагогічних феноменів на людину як творця самого себе.

Отже, з'ясування мовної складової в контексті формування компетенцій фахівця - складний процес, потребує зусиль викладача і студента, їх діалогу, партнерства. Процес формування компетенцій здійснюється від шкільних базових компетенцій до базових фахових компетенцій у вишах і від них до професійних в процесі діяльності. Таким шляхом відбувається становлення Global Competence. У межах компетентного підходу важливим стає не лише навчання і одержання студентом певного набору знань та інформації, а створення такої ситуації яка б налаштувала студента на продукування знання і дії, вироблення творчих здібностей і навичок. Онлайн навчання, до якого перейшла вся система освіти в ситуації пандемії COVID-19, загострила вивчення мовної складової в Global Competence.

Список літератури

1. Горбунова Л. Освіта для стійкого розвитку: до питання про концепти і методологію // Філософія освіти. - Київ, 2019, №1(24), с.52-78
2. Дениско Л., Мошинская Е. Образование и человеческий капитал, их взаимосвязь // Медиа и философия: грани взаимосвязи., X., 2017, 250с.
3. Култаева М. Освіта та її деформація у сучасній культурі: до актуальності теорії напівосвіти // Філософія освіти, 2017, №1(20)
4. Култаева М. Провокативна філософія освіти: Fata Morgana універсалізму та спокуси сингулярності // Філософія освіти. – Київ, 2018, №2(23), с.35-72
5. Мошинська О.Ю. Мовна складова освітнього процесу: фактичність і контрфактичність // Проблеми лінгвістики та іншомовної дидактики: теорія, методологія, практика, X., 2018, 251с.
6. Мошинська О.Ю. Машини мови як інноваційний процес.//Danich Scientific Journal, 2020, №3,р.44-47
7. Манхейм К. Диагноз нашего времени, М.,1994, 700 с.
8. Пилипенко С. Полілінгвізм як тренд сучасності // Наукове пізнання: методологія та технології. - Одеса, 2019, № 3, с.70-76
9. Шваб К. Четверта промислова революція, X., 2018, 547с.
10. PISA 2018 Assessment and Analytical Framework, Paris: OECD Publishing, 2019, 308p. URL: <https://doi.org/10.1787/b25efab8-en>
11. PISA 2018 - Global Competence // OECD [Електронний ресурс]. URL: <http://www.oecd.org/pisa/pisa-2018-global-competence.htm>

12. Preparing our youth for an inclusive and sustainable world. The OECD PISA global competence framework 2018 // OECD [Электронный ресурс] URL: <http://www.oecd.org/pisa/Handbook-PISA-2018-Global-Competence.pdf>

13. Unesco (2015) Global Citizenship Education: Topics and learning objectives. URL:<http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002329/232993e.pdf>

14. Unesco (2015a) Rethinking Education Towards a global common good? URL:<http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002325/232555e.pdf>

15. Unesco (2017) Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives. Paris. URL:<http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002474/247444e.pdf>

No 51 (2020)

P.3

The scientific heritage

(Budapest, Hungary)

The journal is registered and published in Hungary.

The journal publishes scientific studies, reports and reports about achievements in different scientific fields. Journal is published in English, Hungarian, Polish, Russian, Ukrainian, German and French.

Articles are accepted each month. Frequency: 12 issues per year.

Format - A4

ISSN 9215 — 0365

All articles are reviewed

Free access to the electronic version of journal

Edition of journal does not carry responsibility for the materials published in a journal. Sending the article to the editorial the author confirms it's uniqueness and takes full responsibility for possible consequences for breaking copyright laws

Chief editor: Biro Krisztian

Managing editor: Khavash Bernat

- Gridchina Olga - Ph.D., Head of the Department of Industrial Management and Logistics (Moscow, Russian Federation)
- Singula Aleksandra - Professor, Department of Organization and Management at the University of Zagreb (Zagreb, Croatia)
- Bogdanov Dmitrij - Ph.D., candidate of pedagogical sciences, managing the laboratory (Kiev, Ukraine)
- Chukurov Valeriy - Doctor of Biological Sciences, Head of the Department of Biochemistry of the Faculty of Physics, Mathematics and Natural Sciences (Minsk, Republic of Belarus)
- Torok Dezso - Doctor of Chemistry, professor, Head of the Department of Organic Chemistry (Budapest, Hungary)
- Filipiak Pawel - doctor of political sciences, pro-rector on a management by a property complex and to the public relations (Gdansk, Poland)
- Flater Karl - Doctor of legal sciences, managing the department of theory and history of the state and legal (Koln, Germany)
- Yakushev Vasilij - Candidate of engineering sciences, associate professor of department of higher mathematics (Moscow, Russian Federation)
- Bence Orban - Doctor of sociological sciences, professor of department of philosophy of religion and religious studies (Miskolc, Hungary)
- Feld Ella - Doctor of historical sciences, managing the department of historical informatics, scientific leader of Center of economic history historical faculty (Dresden, Germany)
- Owczarek Zbigniew - Doctor of philological sciences (Warsaw, Poland)
- Shashkov Oleg - Candidate of economic sciences, associate professor of department (St. Petersburg, Russian Federation)

«The scientific heritage»

Editorial board address: Budapest, Kossuth Lajos utca 84,1204

E-mail: public@tsh-journal.com

Web: www.tsh-journal.com

CONTENT

PEDAGOGICAL SCIENCES

Phí Thị Hiếu

EXPERIENTIAL ACTIVITIES, CAREER-ORIENTED
ACTIVITIES – COMPULSORY EDUCATIONAL ACTIVITIES
IN THE GENERAL EDUCATIONAL PROGRAM 2018 IN
VIETNAM 3

Vũ Thanh Hòa, Trần Thị Hòa

THE ROLE OF CAREER-ORIENTED ACTIVITIES IN
SECONDARY SCHOOLS UNDER THE GENERAL
EDUCATIONAL PROGRAM 2018 IN VIETNAM 5

Barbasheva S.

TEACHING SEMANTIZATION POTENTIALITIES OF
UNKNOWN ENGLISH VOCABULARY FOR MEDICAL
STUDENTS 7

Borisova E

QUALITATIVE MODELING OF THE EDUCATION
SYSTEM..... 10

Zakharkiv S.

EDUCATION OF DISCIPLINE OF SENIOR TEENAGERS IN
THE PROCESS OF MARTIAL ARTS..... 17

Krajnov S., Popova A.

PROSTHETIC CORRECTION OF RESTORATIONS IN
STUDENT'S CLINICAL PRACTICE 20

Kuznetsova O.

IMPACT OF DIGITAL TECHNOLOGY ON HIGHER
EDUCATION INNOVATIVE MODELS..... 22

Sidash Yu., Mytchenok M.

ANALYSIS OF THE MAIN PRINCIPLES CONCERNING
ADVANCED TRAINING COURSES FOR RESEARCH AND
EDUCATIONAL STAFF.....26

Mytchenok M., Mytchenok O.

MUTUAL CLASS ATTENDING IS THE FOUNDATION OF
BOOSTING THE QUALITY OF HIGH QUALIFIED STAFF
PREPARATION.....29

Mykhailenko O.

THE EXPERIMENTAL VERIFICATION OF THE METHOD'S
EFFICIENCY OF STRATEGIC COMPETENCE FORMATION
IN TRANSLATION FOR FUTURE PHILOLOGISTS.....31

Yakunina V., Ovchinnikov Yu., Pigida K.

MEANS AND METHODS FOR DEVELOPING CHILDREN'S
COORDINATION ABILITIES IN GENERAL PEDAGOGICAL
PRACTICE OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS 38

Omelianenko Z.

METHODS OF FORMING THE EXPERIENCE OF MUSIC
AND DANCE ACTIVITIES OF CHILDREN OF PRIMARY
SCHOOL AGE IN OUT-OF-SCHOOL EDUCATION
INSTITUTIONS OF UKRAINE 44

Savvina I., Popova D.

TPANDEMIC INFLUENCE ON STUDENT'S
EDUCATION 46

Khamukova D., Olyanitch A.

ENGLISH(BRITISH) HOUSE AS HISTORICAL, SOCIAL –
AND LINGUO-CULTURAL PHENOMENON.....49

PHILOSOPHICAL SCIENCES

Solovian V.

CONCEPTUALIZATION OF THE EAST-WEST
DICHOTOMY IN THE POLITICAL PHILOSOPHY OF THE
UKRAINIAN DIASPORA IN THE SECOND HALF OF THE
20TH CENTURY 52

Apshey V.

PHILOSOPHY OF ETHICS AT DIFFERENT STAGES OF
THE EVOLUTIONARY FORMATION OF SOCIETY..... 56

Moshynska O.

THE LANGUAGE COMPONENT OF THE FORMATION
OF THE COMPETENCE OF FUTURE
PROFESSIONALS 61

Stelmakh S., Kotova S.

«CRISIS OF CULTURE» IN THE PHILOSOPHICAL
DISCOURSE DURING THE FIRST WORLD WAR (1914-
1918) 66